Dragovode : turizam novog doba

Vladislavić, Ena

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:
University of Split, Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy / Sveučilište u Splitu, Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:123:458126

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-22**

Repository / Repozitorij:

FCEAG Repository - Repository of the Faculty of Civil Engineering, Architecture and Geodesy, University of Split

zir.nsk.hr

UNIVERSITY OF SPLIT

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

FAKULTET GRAĐEVINARSTVA, ARHITEKTURE I GEODEZIJE

ENA VLADISLAVIĆ

DRAGOVODE : TURIZAM NOVOG DOBA

2015 / 2016

mentor_ prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.
komentor_ NENAD STARC prof. dr. sc.
konzultant za konstrukciju_ HRVOJE SMOLJANOVIĆ dr. sc.

SADRŽAJ

- PUSTINJA BLACA
- ISPOD STIJENE - PUSTINJA
- BLATAČKO GOSPODARSTVO
- TRI MJESTA - JEDNA ZAJEDNICA
- TURIZAM I ARHITEKTURA
- URBANIZAM
- KONCEPT
- POSTOJEĆE STANJE
- SITUACIJA
- TEHNIČKI OPIS
- TLOCRT ±0.00 M 1:200
- TLOCRT +8.00 M 1:200
- TLOCRT KROVA M 1:200
- PRESJEK 1-1 M 1:100
- PRESJEK 2-2 M 1:100
- PRESJEK 3-3 M 1:100
- PRESJEK 4-4 M 1:100
- EKSPLODIRANA AKSONOMETRIJA
- SHEMTASKI PRIKAZ : SAKUPLJANJE KIŠNICE
- SHEMATSKI PRIKAZ : VANJSKI DRUŠTVENI PROSTORI
- SHEMATSKI PRIKAZ : MATERIJALI

PUSTINJA BLACA -
43°17'34,90" N 16°31'46,44" E

Kanjon Blaca nalazi se na južnoj obali otoka Brača, 6 kilometara jugozapadno od Nerežišća. Dugačak je 4 kilometra. Samostan Blaca smješten je 2 kilometra od uvale Blaca u unutrašnjost otoka na najstrmijem istočnom nagibu kanjona, 250 metara iznad razine mora. Samostan čini grupa građevina izgrađenih neposredno uz vapnenačku stijenu, dvaput višu od samih građevina. Na sjevernom ulazu u kanjon smješteno je napušteno selo Dragovode, čiji su stanovnici emigrirali u razvijenija područja nakon što su iscrpili osnovne prirodne resurse - vodu i tlo. Napuštena sela Obršje, udaljeno 3 kilometra istočno od samostana, i Smrka, udaljeno 3 kilometra zapadno, zajedno s Dragovodama i samostanom čine pustinju Blaca.

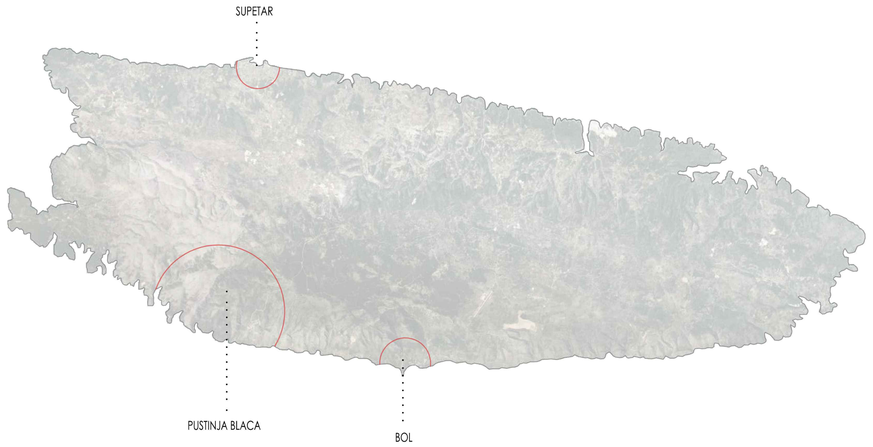

Slika 1_ **KARTA BRAČA**

Do Pustinje Blaca i danas je moguće stići samo - pješice. Uski, strmi put kroz kanjon, dug oko dva i pol kilometra, kojim su stoljećima gazile mazge i konji, i danas je jedina veza sa svijetom. Od supetarske trajektne luke prema mjestu Nerežišća, preko Vidove gore, očekuje nas oko 15 kilometara asfaltirane ceste i šest kilometara makadamskog puta. Na početku kanjona, na predjelu Dragovode, ostavljate svoj automobil i krećete pješice uskom stazom kroz kanjon okružen surim kamenim liticama. Do muzeja i samostana u Blacima može se doći i polusatnom vožnjom brodom iz Bola do blatačke uvale, a potom pješačenjem oko dva i pol kilometra. Ime Blaca potječe od riječi „blato“ koje se protezalo dolinom prije nego je ljudska ruka počela obrađivati. Vegetacija, voda i tlo su bili temelj poljoprivredne proizvodnje na području kanjona.

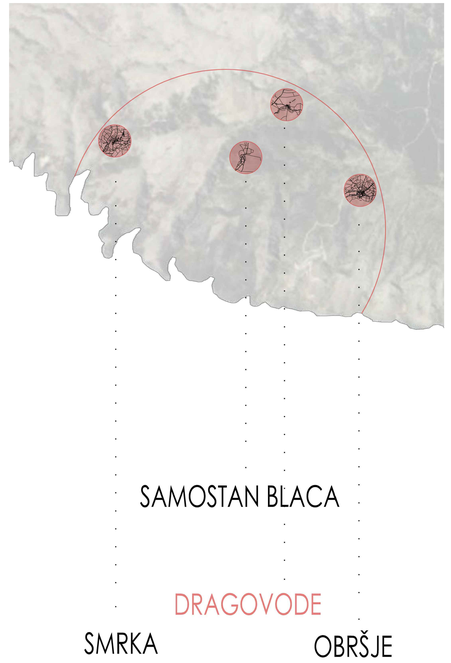

Slika 2_ **PODRUČJE PUSTINJE BLACA**

Kanjon Blaca nalazi se na južnoj obali otoka Brača, 6 kilometara jugozapadno od Nerežišća. Dugačak je 4 kilometra. Samostan Blaca smješten je 2 kilometra od uvale Blaca u unutrašnjost otoka na najstrmijem istočnom nagibu kanjona, 250 metara iznad razine mora. Samostan čini grupa građevina izgrađenih neposredno uz vapnenačku stijenu, dvaput višu od samih građevina. Na sjevernom ulazu u kanjon smješteno je napušteno selo Dragovode, čiji su stanovnici emigrirali u razvijenija područja nakon što su iscrpili osnovne prirodne resurse - vodu i tlo. Napuštena sela Obršje, udaljeno 3 kilometra istočno od samostana, i Smrka, udaljeno 3 kilometra zapadno, zajedno s Dragovodama i samostanom čine pustinju Blaca.

Slika 3_**SAMOSTAN BLACA**

O povijesti Blaca pisao je Don Nikola Miličević stariji u svojoj knjizi „Povijesne crtice o Pustinji Blaca“ koju je tiskao u Blatačkoj tiskari 1897. godine. Tu su i natpisi na crkvi koji tek dijelom ocrtavaju postepeni rast Pustinje, pa je mnogo toga još nerazjašnjeno.
Crkvu, posvećenu Gospi Uznesenja, započeo je graditi Don Grgur Martinić 1588. Godine. Završena je 1614. godine za uprave njegova nasljednika Don Jurja Martinovića. Vjerojatno je i crkva doživjela oštećenja u požaru 1724. godine ili je bila premalena i neugledna za poimanje sve bogatijeg stanja Pustinje, pa je nanovo sagrađena i proširena 1757. godine. To je vrijeme uspona Blaca za uprave četvorice Nemčića iz Velog Brda u Makarskom Primorju. Don Niko Nemčić umro je 1765. godine. U Blacima je proboravio 73 godine i za njegove uprave Pustinja je stekla najveće bogatstvo. To bogatstvo je još više učvrstio i ojačao posljednji Nemčić, Don Ivan koji je upravljao Blacima od 1772. do 1800. godine. Nakon smrti Ivana Nemčića uspon jenjava. Izostala je marnost uprave u kojoj su pojedinci više gledali na vlastiti probitak nego na korist Blaca. Tek je u drugoj polovici 19. stoljeća, pod upravom Don Nike Miličevića starijeg, došlo do oživljavanja gospodarstva pa su Blaca ponovno uznapredovala. Don Niko stariji nastoji unaprijediti poljoprivredu i stočarstvo. Godine 1905. gradi jedinstveni pčelinjak kakvog po obliku i načinu uzgoja nije bilo nigdje u Dalmaciji.

Slika 4_**CRKVA POSVEĆENA GOSPI UZNESENJA**
Slika 5_**ULAZ U MUZEJ**

Posljednji upravitelj u Blacima bio je Don Nikola Miličević mlađi koji je još u mladim danima pokazivao veliko zanimanje za astronomiju. Školovao se u Beču, te se nakon studija vratio u samostan gdje se nastavio baviti astronomijom. U Pustinji je osnovao vlastitu zvjezdarnicu u kojoj je ugostio brojne ugledne svjetske astronome. Uz brojne znanstvene publikacije i zvijezdane karte, u pustinji se nalazi i nekoliko teleskopa od kojih je najveći onaj refrakcijski, promjera 178 mm. Nikola Miličević mlađi kupio je taj teleskop, tada najveći na hrvatskom tlu, 1926. godine u Beču. Osim predmeta za liturgijsku upotrebu, ondje se nalazi i bečki koncertni klavir s početka 20. stoljeća, kojega je dvanaest ljudi donijelo s obale nakon što je dopremljen brodom, te rijedak primjer gramofona iz 19. stoljeća, s perforiranim kartonskim pločama.

Don Nikola Miličević mlađi umro je 1963. godine, ostavljajući vlasništvo nad Blacima svojoj služavki Katici Uvanović. Ona pokušava prodati samostan franjevcima u Bosni, no oni odbijaju ponudu. Kako bi zadržala Blaca na životu, Katica iznajmljuje sobe i prodaje naslijeđe (vrijedne knjige, nakit i stare satove) njemačkim i austrijskim turistima.

Smrću posljednjeg starješine, Don Nikole Miličevića mlađeg, ugasio se život pustinjačke zajednice nakon četiri stoljeća. Zajednica koja je tu živjela, radila i stvarala ostavila je za sobom velik opus izložbenih i arhitektonskih primjera vrijednih pažnje, no, ponajprije, ostavila je sjećanje koje treba zaštiti od zaborava.

Pustinja Blaca je po svojoj prošlosti i položaju jedinstven spomenik kulture na našoj obali. U njoj se kao rijetko gdje doživljava jedinstvo i sraštenost prirode i života koji se ukliještio svojom upornošću u odvojeni kutak otoka, zatvoren među hridima i strmim padinama, vezan uz škrti sloj zemlje. Zbir blatačkih uspomena sačuvan u blatačkom ambijentu predstavlja izuzetan doživljaj naše prošlosti, što ne ocrtava samo Pustinju Blaca već pruža i uvid u način življenja na Braču i šire u Dalmaciji.

Prije Prvog svjetskog rata u Blacima se proizvodilo do deset vagona izuzetno kvalitetnog vina - crljenak, plavac i bugava slijevali su se u tri konobe - u Blacima, Nerežišćima i Milni. Don Niko je dva puta potpuno obnovio sve blatačke vinograde. Krčeći šumu zasadio i nove. Obnovio je i konobu i iz Italije nabavio nove velike bačve od tvrdog drva, crpke i gume za vino te četiri velika moderna željezna turnja (tijeska) za vino: dva za Blaca i dva za blatačke konobe u Nerežišću i Milni.

Slika 6_**DETALJ VINOGRADA U KAMENJARU**

Slika 7_**PRIJENOS VINA DO MORA**

Svećenik i poljoprivredni prosvjetitelj Milan Vusio, rođen u Bolu na Braču, koji je bio čest gost u Pustinji Blaca, u svojim se napisima o pčelarstvu, pčelarenju i medu u *Mladom poljodjelcu* koristio podacima iz gospodarskih dnevnika blatačkih starješina i knjižnice. U njegovoj se prepisci s poljoprivrednim stručnjacima iz sredine i s kraja 19. st. obrazlažu upravo iskustva vođenja poljodjelstva u Pustinji Blaca. Blatački bi težaci od studenoga do travnja, kad god bi imali malo slobodnog vremena, sadili medonosno bilje - uglavnom kadulju i ružmarin, ali i pelin, vrijesak, majčinu dušicu i lavandu. U Blacima je postojao i popis raslinja koje je korisno pčelama i koje se moralo čuvati i održavati pa se tako od voća spominju trešnja, jabuka, kruška, šljiva, nešpula (mušmula), badem, šipak i breskva; od šumskog drveća kao hrane pčelama u cvatu - lipa, bagrem, divlji kesten i bor; od grmlja - kupina, žuka, crnika, draga, vrijes, bršljan. Od trava i povrća sijali su se bob, tikva, krastavac, djetelina i suncokret.

O načinu života i rada u Blacima svjedoči knjiga „Pustinja Blaca - izložba regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture - Split i Bračkog muzeja“ u kojoj su zapisane izjave ljudi koji su dio života proveli u Blacima - Katica Uvanović, Marko Čurlin, Frane Periš i Stipe Kušćević. Oni u svojim izjavama govore o različitim poslovima koji su se obavljali na tom području: vinarstvu, pčelarstvu, stočarstvu, lovu...

O VINU I PČELAMA

Treba ga samo pogledati, pak da se odmah razabere, koliko je truda, troška i silne energije taj golemi posao trebao: samo zid naokolo dug je oko 2 kilometra, i to nije bio kao obični vinogradski zid, već kao neki gradski bedem, preko 2 m visok i oko 3 - 4 m širok i majstorski građen od velikog i teškog tesanog kamenja (Ljudi i sudbine, Pustinja Blaca, 1982, str.43)

Onda bilo je po tristo i koliko košnica pčela i znan jedanput kad je učinija sedam kvintali meda. I znan da je vino činija s medom umisto cukra.
Pčele je Don Niko osobito volio i sam se je s njima bavio najrađe, pak je iza raznih pokušaja izgradio novi veliki pčelinjak sa 330 ulišta, sa pokretnim saćem - najveći poznati pčelinjak u našoj zemlji - sa svim potrepštinama i čitavom opremom. (Svjedoci - istina, Pustinja Blaca, 1982, str. 30)

O OVCAMA I MAZGAMA

Ovaca je bilo puno. Imamo još tri ovce, u Marjanovog neputa. I volove smo imali. I konja je bilo po sedamnaest za gonit, a šta je još gori bilo... Ima još jedan ruševni kar u blatačkom dvoru u Nerežišćima. Pala je kuća po njemu. S njim se vodilo vino niz onu nizbrdicu od Slapa na more, s jednim konjom. (Svjedoci - istina, Pustinja Blaca, 1982, str. 31)

O LOVOVIMA

A lovovi. To su bili veliki lovovi još u vrimestaroga Don Nike. On je bi strastveni lovac. Bilo je u Blacima uvik po pet šest pasa lovačkih. Don Nika bi junak vodija na konju do pošte i onda bi tu čeka i di god bi čeka zeca bila mu je ograđena stolica.
Pa da čitava lovačka zamisao bude potpuno izvedena, dao je svojim drvodjelcima po svojoj zamisli napraviti veliki platneni čador za lov sa odnosnim drvenim kosturom, sa stolovima i laganim platnenim sjedalicama, sve onako po lovačku. (Svjedoci - istina, Pustinja Blaca, 1982, str. 32)

Slika 8_**BLATAČKI PČELINJAK**

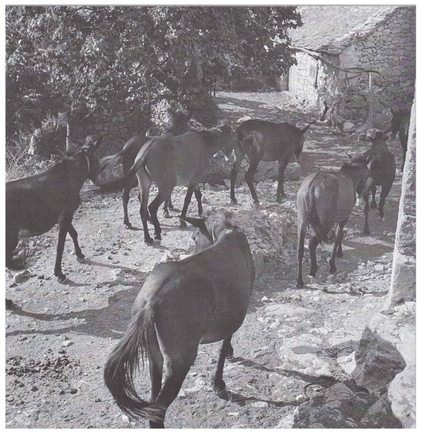

Slika 9_**MULE I MAZGE**
Slika 10_**PASTIRSKE NASTAMBE**

Prirodni okoliš Blaca podržava zajednicu radnika i njihovu poljoprivrednu proizvodnju, te vjerske, znanstvene i estetske interese samostana i njegovih svećenika, više od četiri stoljeća. Sposobnost okoliša da podrži znatan broj ljudi prisutan je kroz stoljeća; krah ovog sustava krajem 19. stoljeća dobrim dijelom se može objasniti prekoračenjem kapaciteta lokalnog ekosustava.Gurnut preko svojih mogućnosti ekosustav počinje propadati i na koncu kolabira. Od 16. do 19. stoljeća ekosustav Blaca (tlo, voda, sunčeva svjetlost, vegetacija i životinje) nudio je izobilje i ljudi su u njemu mogli ostvarivati različite interese. Razaranje tla i biljnog pokrova od strane zajednice čiji interes sve više raste, a sa očekivanjem da će ih okoliš i dalje opskrbljivati, dovodi do 2 katastrofalne posljedice:

I. Tlo na lijevim strmim obroncima pustinje Blaca gubi svoju sposobnost da služi kao vodomeđa

II. Uslijed jakih kiša nevezano tlo isprano je s obronaka ostavljajući gole stijene.

Nestanak vegetacije, a potom i radnih životinja iz Blaca, koje su održavale generacije pustinjaka, i današnje stanje njihovog pčelinjaka koji podsjeća na napušteno groblje samo je jedna od metafora dekadencije. Nestankom ekonomije nestalo je i života u Blacima. Prostor Pustinje vratio se zaboravu kao i prije dolaska glagoljaša, no ostalo je sjećanje. Ostao je zapis u prostoru koji nas uči povijesti, a istovremeno pruža mjesto gdje će nove generacije ostaviti pečat modernog doba.

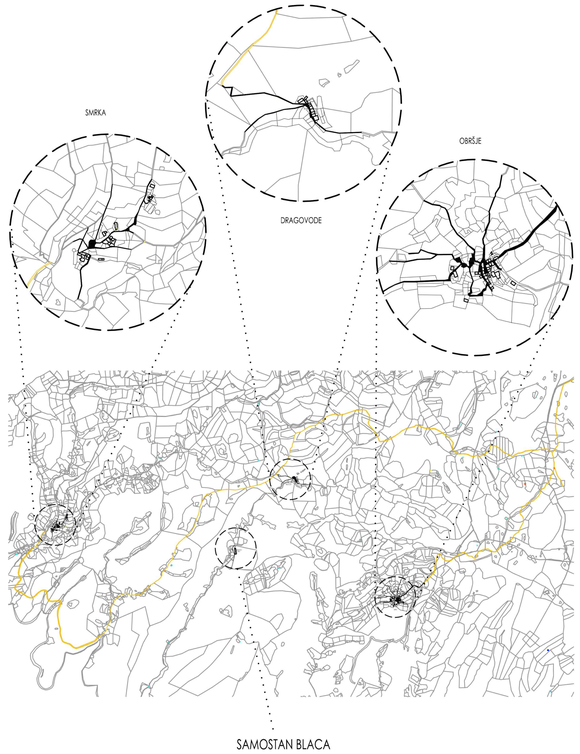

Slika 11_**KARTA PODRUČJA PUSTINJE BLACA**

Pustinju Blaca čine tri okolna mjesta - Dragovode, Smrka i Obršje te samostan. Kako je ekonomska moć samostana tokom godina rasla, a potrebe svećenika bile sve veće, u neposrednoj blizini samostana razvila su se tri gravitacijska naselja.

Na 3 kilometra udaljenosti zapadno od samostana, uz samu uvalu, smjestilo se naselje Smrka. Sama lokacija nam kazuje koja je bila njegova uloga u zajednici. U naselju su živjeli pretežno ribari, obitelji Jerković i Restović. Budući da se glavna transportna luka nalazila u uvali Blaca, uvala Smrka je služila za zaklon malih ribarskih brodova. Istočno od samostana, također na 3 kilometra udaljenosti, razvilo se naselje Obršje. Broji 15-ak kuća većinom prizemnica, s ponekom jednokatnicom. Zbog povoljnijeg terena i plodnije zemlje, stanovnici ovog naselja su se pretežno bavili uzgojem vinove loze i maslina čija su se polja protezala sve do uvale Vela Farska. Sa sjeverne strane samostana, na samom ulazu u kanjon, smjestilo se naselje Dragovode. Naziv je dobilo po vodama koje su se zbog nepropusnog tla nakupljale u neposrednoj blizini naselja i opskrbljivale kućanstva i polja. Dragovode broje 8 zapuštenih kuća, zarasle travom i dračom. Unutar naselja tipološki razlikujemo: prizemnice i jednokatnice. Prizemnice su imale različitu namjenu: ostava, štala, komin i sl., dok je kod jednokatnica jasno razlučeno stanovanje na prvoj etaži, a suterenski dio je služio kao konoba ili prostor za životinje. Stanovnici Dragovoda su se specijalizirali za uzgoj stoke krupnog zuba - mule i mazge - koje su bile glavno transportno sredstvo.

Slika 12_**NASELJE SMRKA**

Slika 13_**NASELJE DRAGOVODE**

Slika 14_**NASELJE OBRŠJE**

Po urbanističkom i arhitektonskom konceptu Blaca su u prvom redu samostanski kompleks strogo odijeljen zidovima od vanjskog svijeta, ali s obzirom na njegovu udaljenost od naselja i gušće naseljenog prostora mogu se postaviti i neke usporedbe sa srednjovjekovnim utvrđenim naseobinama. Po sadržajima koji se tu nalaze kao što su škola, tiskara, opservatorij sa znanstvenom bibliotekom, prostorije s gramofonom i klavirom, a još više po blagotvornom utjecaju na okolinu, po organiziranosti djelovanja: sustavu vodnih retencija za napajanje stoke i zalijevanje, stakleniku, pčelinjaku i voćnjaku, Blaca se zaista doimaju kao sažetak grada. Naselja i samostan su se međusobno uvjetovali. Zajedno su tvorili zajednicu u čiji krug zadiru sudbine čitavih malih sela. Dok je samostan predstavljao duhovni, ekonomski i kulturni centar, okolna naselja su služila za život i opstanak radnika. Učinivši put od pećine do opservatorija, okrećući smisao pustinjaštva od pećinske introvertiranosti do poslovne ekstrovertiranosti, Blaca su svekoliku ljudsku povijest sabila i ponovila u 4 stoljeća. Iz današnje perspektive, Pustinju možemo promatrati kao moderan grad. Ono ima jasno razlučen centar nabijen poviješću i kulturom, te periferne dijelove koji mu gravitiraju - metropolitansko područje.

Onog trena kada je nestala sva ekonomska, kulturna i duhovna moć samostana, nestalo je i zajednice. Za njima su ostali samo zarasli zidovi kuća polako se stapajući s okolinom u kojoj se nalaze. No, svaka od tih napuštenih kuća priča o zajedništvu. Zajedništvu koje je utemeljilo nekad najmoćniji gospodarski subjekt na otoku, školovalo djecu, zapošljavalo radnike, doprinjelo znanstvenim otkrićima... Blaca su mikrokozmos. Laboratorijski eksperiment odnosa između civilizacije i kulture, i kao takva mogla bi nam pomoći da bolje sagledamo tko smo, odakle dolazimo i kamo idemo.
No, treba je prepoznati u njenim bitnim dijelovima. Osjetiti zaglušujuću tišinu mira, a istovremeno vidjeti**,** pod strmom liticom, crkvu, samostan, konobu, pčelinjak, klavir, teleskop, tiskaru, satove... zaista je prava pustinjska čarolija čija je tajna možda u jedinstvu prirode i života koji se živio u Blacima.

LITERATURA

dr.sc. Vejvoda, Marijan. *Revitalizacija spomenika kulture Pustinja Blaca na otoku Braču,* 1993. [doktorska disertacija]

N. Milićević, *Povijestne crtice o Pustinji Blaca* (Eremo Blazza), Blaca, 1897.

J. Batelja, *Svećenička Pustinja Blaca*, Zagreb, 1992.

Izložba regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture - Split i Bračkog muzeja, Pustinja Blaca, Split, 1982.

Aleksandar Kukec, Brač: Sjećanja za budućnost, Split, 2004.

Petar Šimunović, vodič po otoku, Zagreb, 1987.

Petar Šimunović, Robert Barilla, Brač: krajolici i spomenici, Dračevica, 2014

www.matica.hr

www.otok-brac.info

hr.wikipedia.org

Turizam igra važnu ulogu u životima građana suvremenog zapadnog svijeta, ali također sve više igra ulogu i kod građana zemalja u razvoju. Putovanje zahtjeva novčane prihode. Ljudi plaćaju da bi došli do određenog mjesta koje nije njihovo „doma“, no kada se vrate, sve što im ostaje su uspomene i fotografije.

Novi oblici turizma prezentiraju nešto potpuno novo, no, s druge strane, veze s poviješću su uvijek prisutne. Moderni turizam, poznat kao masovni turizam, ima tendenciju prikazivati se kroz identifikaciju područja, poput čitavih kvartova namjenjenih isključivo turističkom smještaju pa sve do potpuno izoliranih hotelskih kompleksa. S druge strane, u postmodernističkom svijetu, turizam nastoji biti prezentiran kao iscrpan svijet, idealan okvir u kojem žive turističke ikone i slike, odvojen od konteksta, čak i fizički. Prilikom proučavanja postmodernog turizma, najvažnijim aspektom se smatra autentičnost. Ljudi se mogu promatrati kao oni koji traže egzistencijalnu autentičnost koja se odnosi na aktivnosti koje dopuštaju turistu bijeg od svakodnevnog stresa. Postmoderni turist ima mogućnost sagledavanja atraktivnih turističkih lokacija i znamenitosti bez da se pomakne iz udobnosti svog doma. Upravo taj virtualni turizam olakšava putovanje i otvara mogućnosti pojedincu. Post-turisti su svjesni svoje uloge turista u svijetu. Dok moderni turisti traže autentičnost, postmoderni traže uživanje. Oni pokušavaju ostvariti autentična iskustva bježeći od klasičnih ruta masovnog turizma. Postizanje autentičnosti je krajnji cilj, kojeg postižu upoznavanjem mještana koji simboliziraju autentičnost.

Alternativni obrasci turizma postavljaju se dosljedno prema prirodi, socijalnim i društvenim vrijednostima, te omogućavaju i domaćinima i gostima da uživaju u pozitivnim i vrijednim interakcijama i dijeljenju iskustva. Takav vid turizma bi se trebao shvaćati kao svojevrstan „melting pot“ gdje se moderni i postmoderni oblici turizma spajaju i stvaraju nove forme.

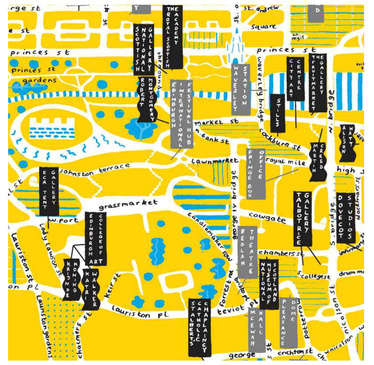

STREET ART FESTIVAL, EDINBURGH

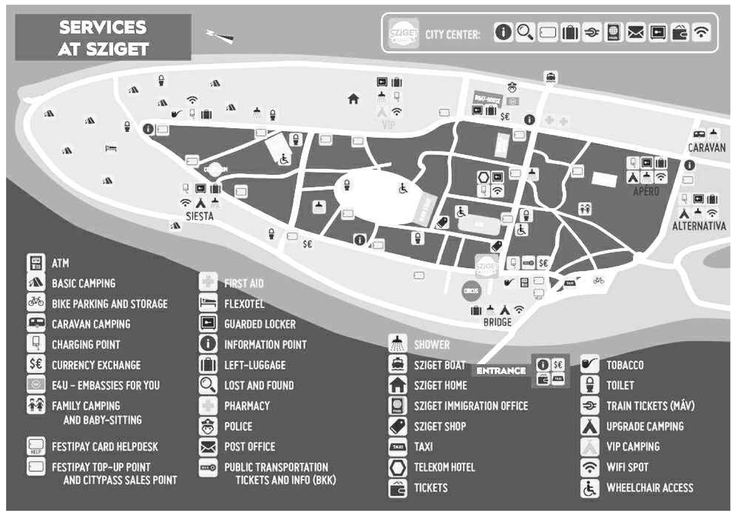

SZIGET FESTIVAL, BUDIMPEŠTA

Kao primjer alternativnog turizma možemo navesti primjer festivala. To je tip turizma koji nikada nema stalnu lokaciju ni granice na koje se širi. Potreban je samo jedan „okidač“ koji privlači ljude, a oko kojeg posjetioci sami stvaraju prostor. Taj prostor, jednako kao i hotel, ima sve što je posjetiocu potrebno za ugodan boravak, dok istovremeno pruža iskustvo i užitak. Upravo je taj spoj autentičnosti i iskustva ono što post-turist traži. Ovakav koncept promatranja prostora može se prenjeti i na odabrano područje pustinje Blaca jer upravo ona turistu priža idealan spoj autentičnosti (povijesna važnost samostana blaca) i uživanja (napuštena sela stala u vremenu).

DRAGOVODE - KULTURA I ZNANOST

Dragovode se nalaze na putu prema samostanu Blaca te su već svojim položajem neizbježna destinacija prilikom posjeta muzeju. Budući da čitava ideja pustinje Blaca počiva na 3 osnovne ideje, na ovoj lokaciji bi se programatski nalazila znanost i kultura. Oko postojećih građevina bi se smjestila nova zvjezdarnica znanstveno-turističkog karaktera. Također ovaj kompleks bi nudio i smještajni kapacitet u obliku prenoćišta, a sva kulturna događanja koja se i danas odvijaju ispred samog samostana sada bi dobila svoju novu lokaciju u obliku trga orjentiranom upravo na postojeće stare građevine koje postaju svojevrsna kulisa svakog društvenog događanja u pustinji.

BICIKLISTIČKI I PJEŠAČKI TEMATSKI PUT

Staza dužine 2 km započinje u Obršju, a završava u Dragovodama te bi obuhvaćala poljoprivredni segment turističke ponude, a ujedno i revitalizacije okolnih blatačkih sela. Čitavom njenom dužinom protezale bi se poljoprivredne površine različitog karaktera poput : vinograda, maslinika, voćnjaka i povrtnjaka gdje bi svaki posjetitelj mogao upoznati tradicionalne i suvremene tehnike obrade zemlje i plodova, a ujedno uživati u prirodnom okruženju i svježem zraku. Na tom putu, posjetitelji bi uz pratnju domaćina mogli sudjelovati u radu. Osim poljoprivrednih površina tu bi se nalazilo i solarno polje kao izvor energije potrebno za funkcioniranje Dragovoda i Obršja, te sistem navodnjavanja putem sakupljanja kišnice, njezinim filtriranjem i daljnjom distribucijom. Istraživanjem turističke ponude otoka Brača primjetila sam kako ona većinom funkcionira po principu "all inclusive" gdje turist dobiva sve servirano i ukalupljeno te nema priliku upoznati se s kulturom i tradicijom mjesta i podneblja u kojem se nalazi. Upravo ova staza bi bila jedan segment u kojem se gostu umjesto gotovog produkta pruža mogućnost doživljaja i iskustva.

SMRKA - SPORT I REKREACIJA

Kao treći sloj revitalizacije i turističke ponude pustinje Blaca, našli bi se sport i rekreacija. Smrka je jedino selo koje je smješteno neposredno uz more i kao takvo ima određene prednosti. Također, sjeverozapadni dio Smrke zatvara strma strijena na kojoj je francuska delegacija uz pomoć domaćih institucija postavila 30-ak smjerova za slobodno penjanje čime je Smrka uvrštena među službena hrvatska penjališta i tako postala jedna od destinacija za održavanje natjecanja u ekstremnim sportovima. Upravo zbog toga, ova lokacija postaje idealna za postavljanje sportsko-rekreativnog sadržaja koje bi uključivalo odmorište za bicikliste, spremište bicikli te utilitarne sadržaja. I na ovoj lokaciji okosnica je vanjski društveni prostor dok postojeće građevine postaju kulisa događanja.

SAMOSTAN BLACA - MUZEJ

OBRŠJE - GASTRONOMIJA I TRADICIJA

Obršje bi se svojim sadržajem vezalo direktno na tematski put. Uključivalo bi obnovu postojećih starih kamenih kuća na suvremeni način, a u koje bi se implementirali sadržaji poput restorana, tradicionalnih dalmatinskih konoba, te starih podruma za pohranu vina i maslina. U takvim ambijentima bi se prikazao nekadašnji način života koji u današnjem ubrzanom životu gotovo više i ne postoji.

studentica : ENA VLADISLAVIĆ mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh. DIPLOMSKI RAD

POSTOJEĆE ZELENILO KOLNI PROMET PJEŠAČKA STAZA BICIKLISTIČKA STAZA PARKING

0 1 2 5 10

M 1:10 000 URBANIZAM

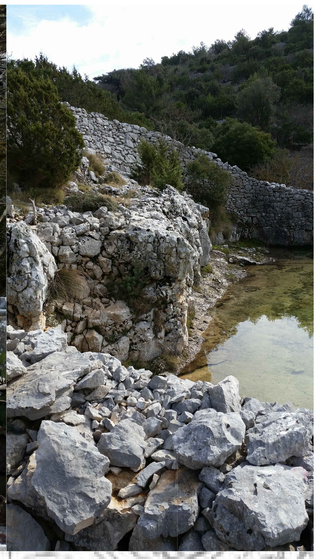

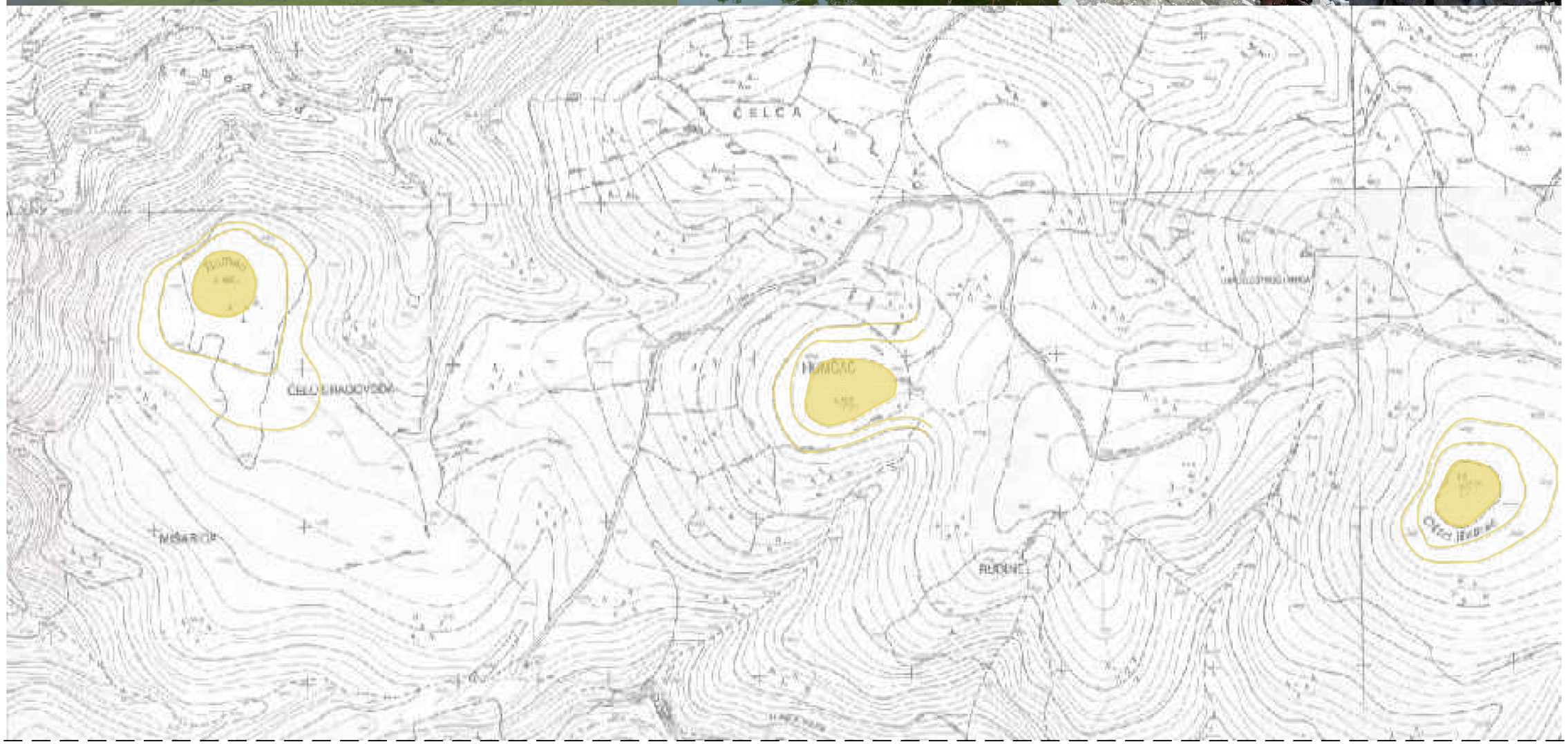

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

PRIKAZ KONCEPTA

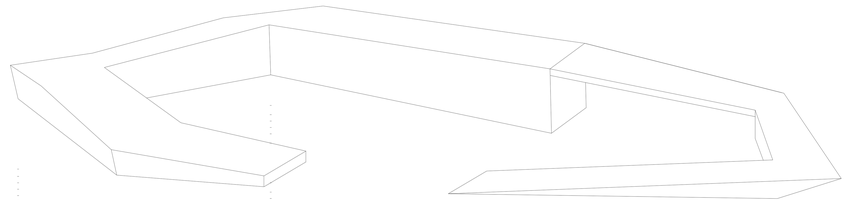

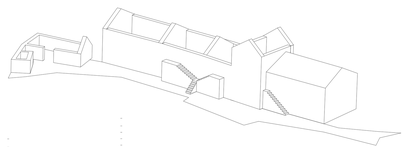

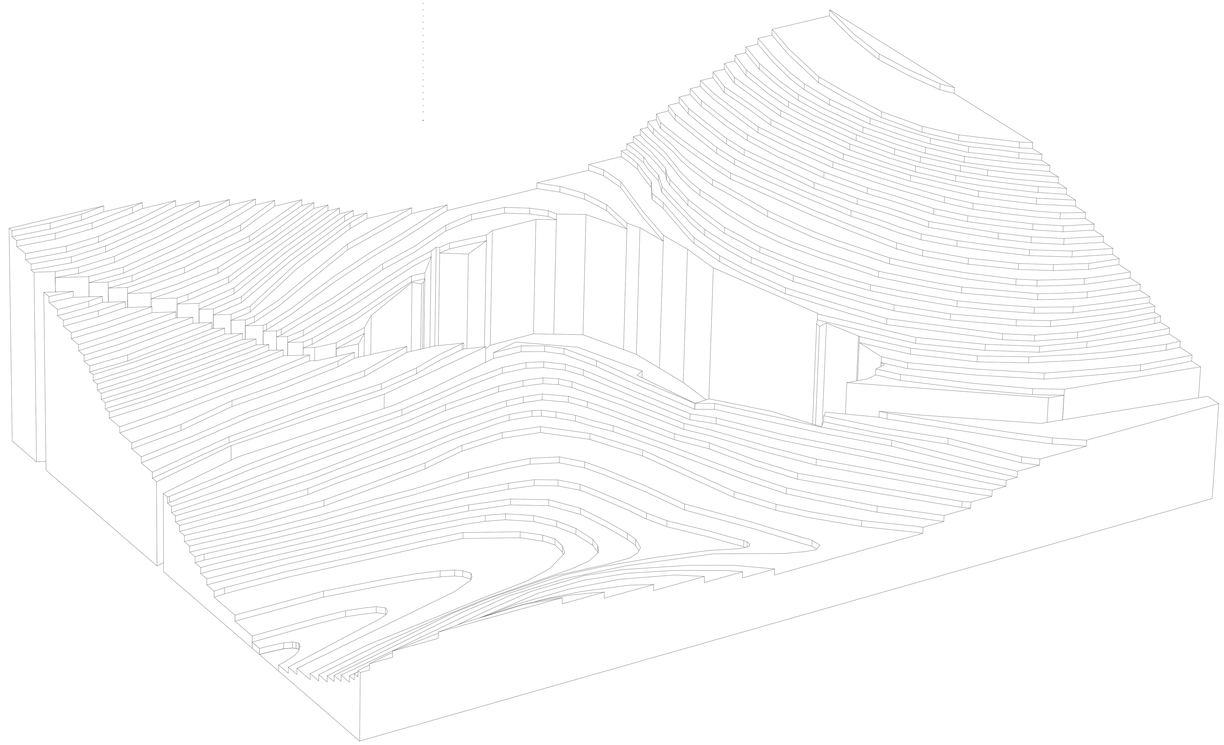

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

PRIKAZ KONCEPTA

prizemnica, površine 42,1 m² Zatečena je u dobrom stanju, s očuvanim krovom i bravarijom. Sjeverna fasada je ukopana dok se s južne nalazi ulaz

jednokatnica, površine 14,9 m² Zatečena je u lošem stanju, bez krova, bravarije i unutrašnjosti, . Sjeverna fasada je ukopana, a d južne se nalazi ulaz.

prizemnica, površine 28,2 m² Zatečena je u lošem stanju, bez krova, bravarije i unutrašnjosti. Sjeverna fasada je ukopana dok se s južne nalazi ulaz

jednokatnica, površine 52,9 m² Zatečena je u lošem stanju, bez krova, bravarije i unutrašnjosti, čitava prekrivena biljkama te drvom u središtu prostora. Suteren u kojem su bile smještene životinje otvoren je prema jugu, dok se u rezidencijalni dio ulazi sa sjeverne strane

jednokatnica, površine 45,2 m²
Zatečena je u lošem stanju, bez krova, bravarije i unutrašnjosti, te drvom u središtu prostora. Suteren u kojem se nalazila konoba ima prilaz s juga, a u rezidencijalni dio ulazi se preko balature koja se nalazi na južnoj fasadi.

jednokatnica, površine 33,7 m² Zatečena je u lošem stanju, bez krova, bravarije i unutrašnjosti, te drvom u središtu prostora. Suteren u kojem se nalazila konoba ima prilaz s juga, a u rezidencijalni dio ulazi se preko balature koja se nalazi na južnoj fasadi.

dvokatnica, površine 25,2 m² Zatečena je u lošem stanju, bez krova, bravarije i unutrašnjosti, te drvom u središtu prostora. Suteren u kojem se nalazila konoba ima prilaz s juga, a u rezidencijalni dio ulazi se preko balature koja se nalazi na zapadnoj fasadi naslonjena na južnu fasadu susjedne kuće

jednokatnica, površine 63,7 m² Zatečena je u dobrom stanju s očuvanom međukatnom konstrukcijom i dijelom namještaja Suteren u kojem se nalazila konoba ima prilaz s juga, a u rezidencijalni dio ulazi se sa sjeverne strane.

jednokatnica, površine 14,9 m² Zatečena je u lošem stanju, s krovnim drvenim gredama, bez bravarije. U unutrašnjosti se nalazi kameni komin .

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

a.k. ±0.00 = +350.00

0 1 2 5 10

M 1:250

POSTOJEĆE STANJE

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

a.k. ±0.00 = +350.00

0 1 2 5 10

M 1:250

POSTOJEĆE STANJE

studentica : ENA VLADISLAVIĆ mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh. DIPLOMSKI RAD MAKADAMSKI PJEŠAČKI PUT MAKADAMSKI KOLNI PUT a.k. ±0.00 = +350.00 0 1 2 5 10 M 1:750 SITUACIJA

Odabrano područje nalazi se na jugozapadnom dijelu otoka Brača, između mjesta Bol i Nerežišća. Urbanistički obuhvaća četiri glavne točke: samostan Blaca, te tri napuštena sela Dragovode, Obršje i Smrku. Pristup ovom lokalitetu je otežan budući da nema odgovarajuće infrasrukture; jedini mogući pristup je makadamskim putem, te nema struje ni vode. Zbog svoje specifičnosti i povijesne važnosti samostan Blaca je danas pretvoren u muzej te je nezaobilazna turistička lokacija na otoku. Proučavajući okolna sela primjetila sam da su upravo te lokacije ono što čini pustinju Blaca toliko specifičnom. To su mjesta u kojima je vrijeme stalo nakon iseljavanja stanovništva, no koja i dalje imaju izuzetno velik značaj i potenciju.
U ovom projektu predlažem revitalizaciju ta tri okolna sela sljedeći zahtjeve kako posjetitelja tako i lokalnih ljudi, a odmičući se od klasičnih turističkih ponuda.

Okosnica ovog projekta je samostan Blaca i njegova važnost u kulturnoj i znanstvenoj povijesti otoka. Lokacija se nalazi u selu Dragovode, nezaobilaznoj lokaciji prilikom posjeta samostanu. Programatski na tom području smještam zvjezdarnicu sa smještajnim kapacitetom. Nova kuća je pozicionirana uokolo postojećih zaokružujući i kadrirajući ih. Zvjezdarnica je projektirana izmjenom otvorenih atrijskih i zatvorenih prostorija. Atriji su poluprivatnog tipa, otvoreni za sve posjetitelje dok su tehnički prostori zvjezdarnice sa kontroliranim ulazima kojima se može pristupiti isključivo uz pratnju ovlaštene osobe. Nova građevina bi trebala aktivirati prostor tijekom cijele godine gdje bi organizirane grupe znanstvenika mogle boraviti i proučavati nebo. Tako smještena nova građevina stvara jasno omeđeni javni prostor oko postojećih kuća koji služe kao mjesto odmora, susreta ili kao ljetna pozornica čime bi kulturna događanja posvećena samostanu dobila svoju lokaciju.

Kuća svojim oblikom prati topografiju terena te je sjeverna fasada ukopana u teren dok se južna otvara prema trgu. Fasada je napravljena od gabiona izvađenih zbog smještaja kuće. Na taj način kuća se svojom fasadom referira na zatečeno stanje. Konstrukcija je armirano- betonska te se sastoji od kombinacije stupova i greda na koje je obješena fasada. Ovakva fasada osim svoje vizualne uklopljenosti, igrom svjetla i sjene stvara ambijente unutar prostorija ovisno o tome da li je unutrašnja obloga puna ili propusna.

ISKAZ POVRŠINA

Smještajni kapacitet - prenoćišta	29.29 m² x 8 = 232.96 m²
Predavaonica	202.75 m²
Kolektor kišnice	76.88 m²
Recepcija opservatorija	57.93 m²
Kontrolna soba	51.90 m²
Terasa opservatorija	79.50 m²
Grijana soba	89.20 m²
Opservatorij	36.18 m²
Radionice na otvorenom	55.92 m²
Radionice	80.85 m²
Garderoba	36.38 m²
Javni wc	55.88 m²
Blatačka recepcija	67.89 m²
Backstage	42.08 m²
Ured turističke zajednice	127.64 m²
UKUPNO	1293.94 m²

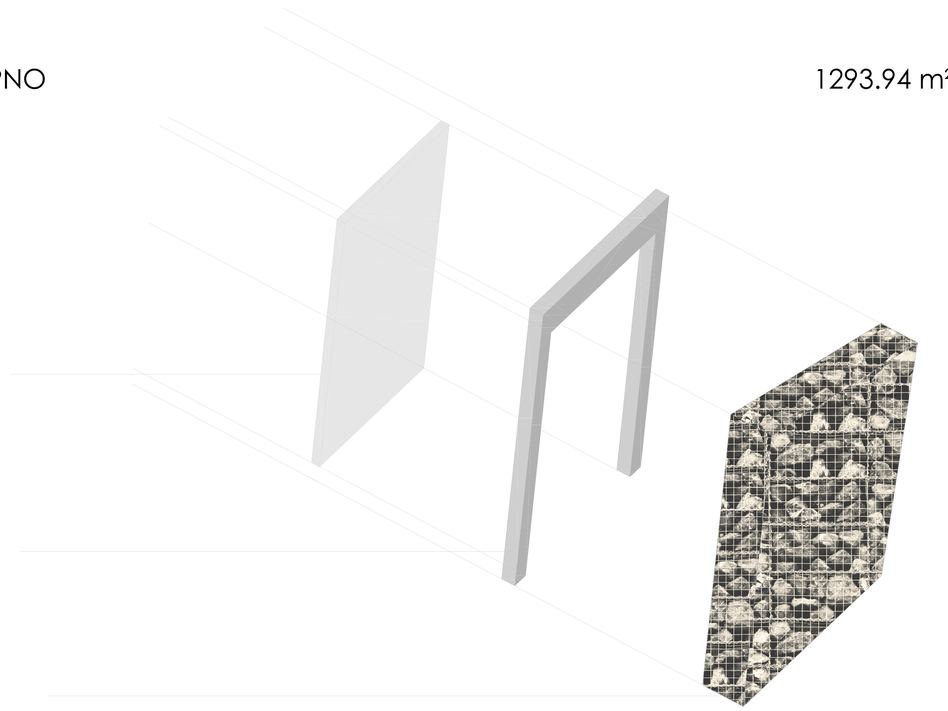

SPREMIŠTE

PROSTOR ZA PROBE

DNEVNI BORAVAK NA OTVORENOM

DNEVNI BORAVAK NA OTVORENOM

FOYER / INFO CENTAR

UREDI TURISTIČKE ZAJEDNICE

±0,00

±0,00

-1.00

PREDAVAONICA

±0,00

±0,00

±0,00

±0,00

-0.55

KOLEKTOR KIŠNICE

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

a.k. ±0.00 = +350.00

0 1 2 5 10

M 1:200

TLOCRT ±0.00

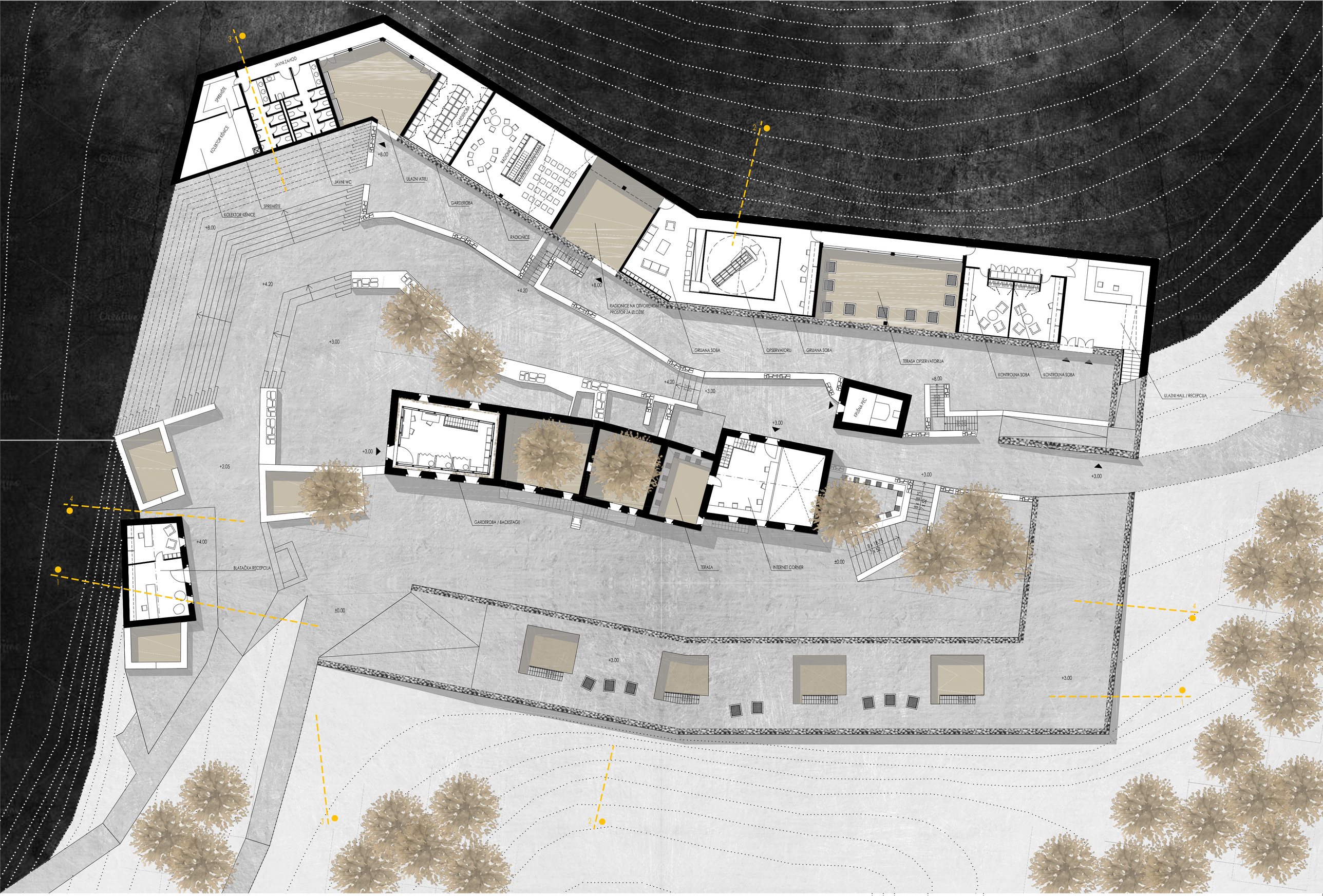

studentica : ENA VLADISLAVIĆ | mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh. | DIPLOMSKI RAD | a.k. ±0.00 = +350.00 | 0 1 2 5 10 | M 1:200 | TLOCRT +8.00

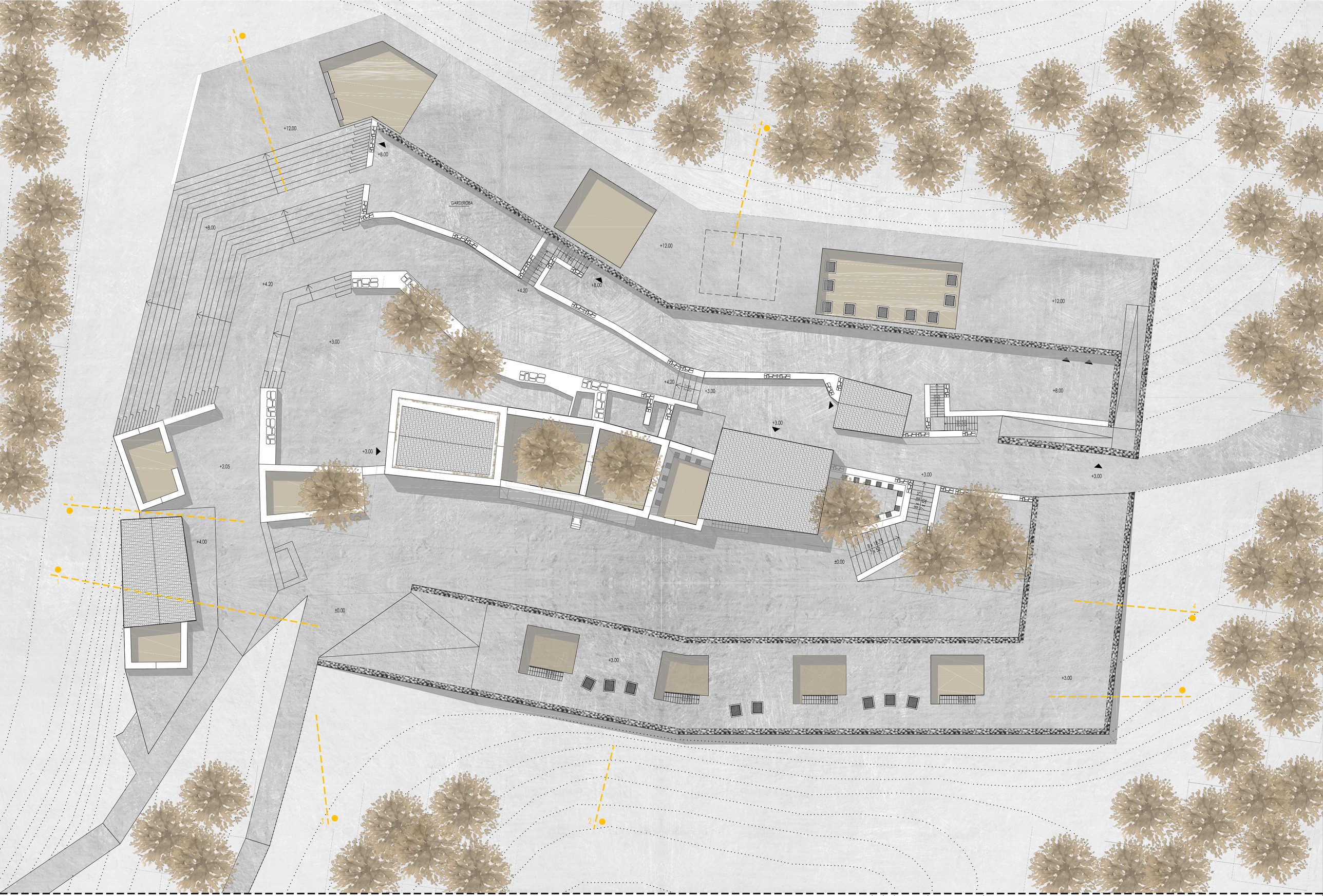

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

a.k. ±0.00 = +350.00

0 1 2 5 10

M 1:200

TLOCRT KROVA

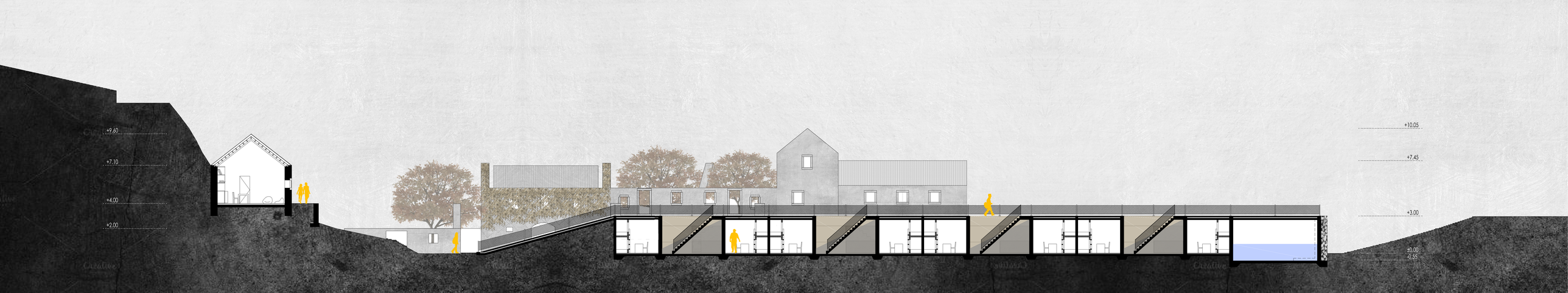

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

a.k. ±0.00 = +350.00

0 1 2 5 10

M 1:200

PRESJEK 1 - 1

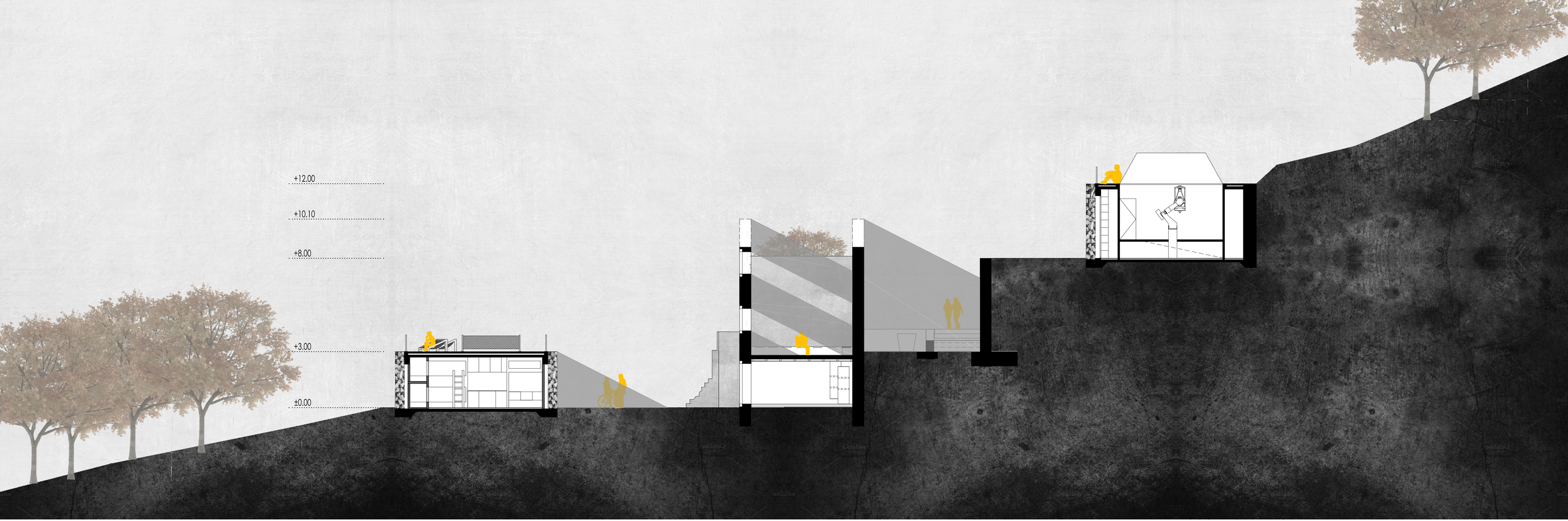

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

a.k. ±0.00 = +350.00

0 1 2 5 10

M 1:200

PRESJEK 2 - 2

studentica : ENA VLADISLAVIĆ mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh. DIPLOMSKI RAD

a.k. ±0.00 = +350.00 0 1 2 5 10 M 1:200 PRESJEK 3 - 3

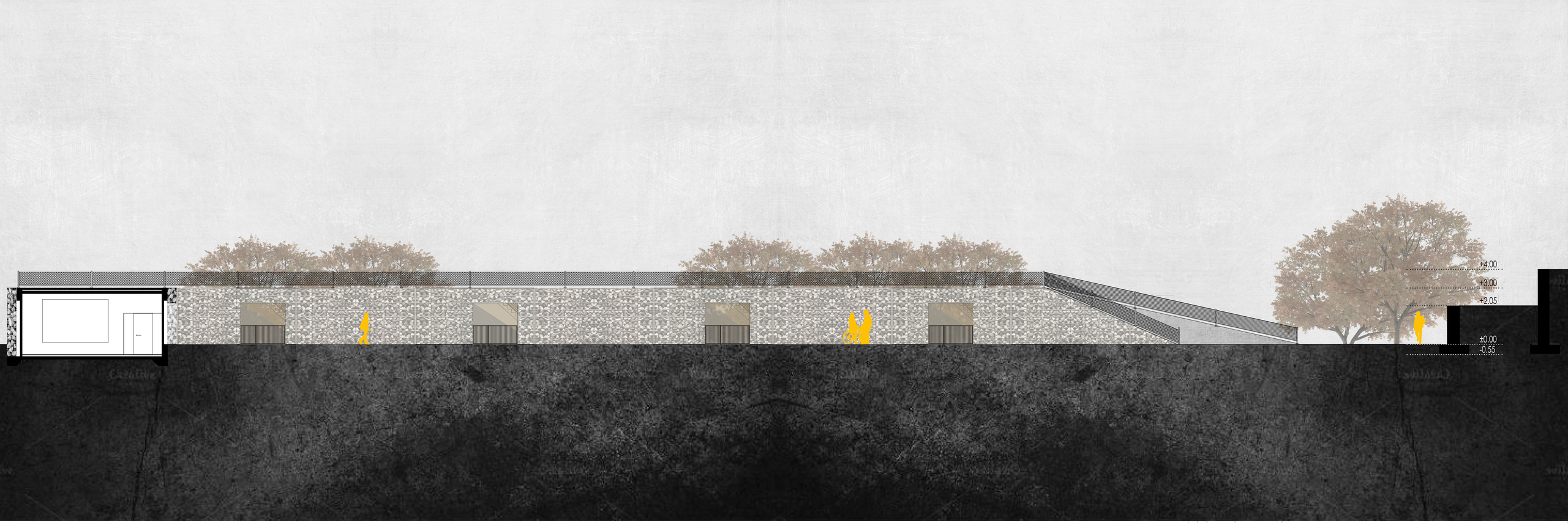

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

a.k. ±0.00 = +350.00

0 1 2 5 10

M 1:200

PRESJEK 4 · 4

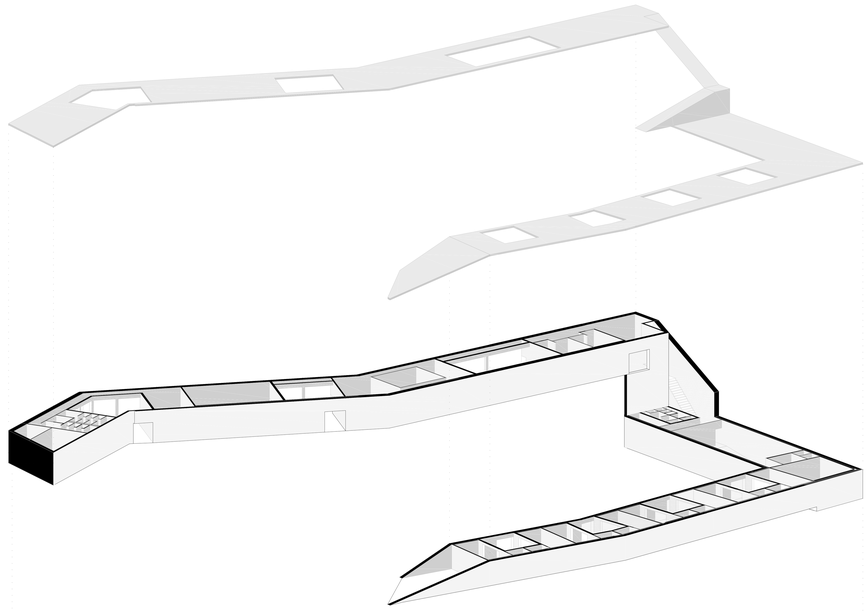

KROV

PLANIRANO STANJE

POSTOJEĆE STANJE

TEREN

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

EKSPLODIRANA AKSONOMETRIJA

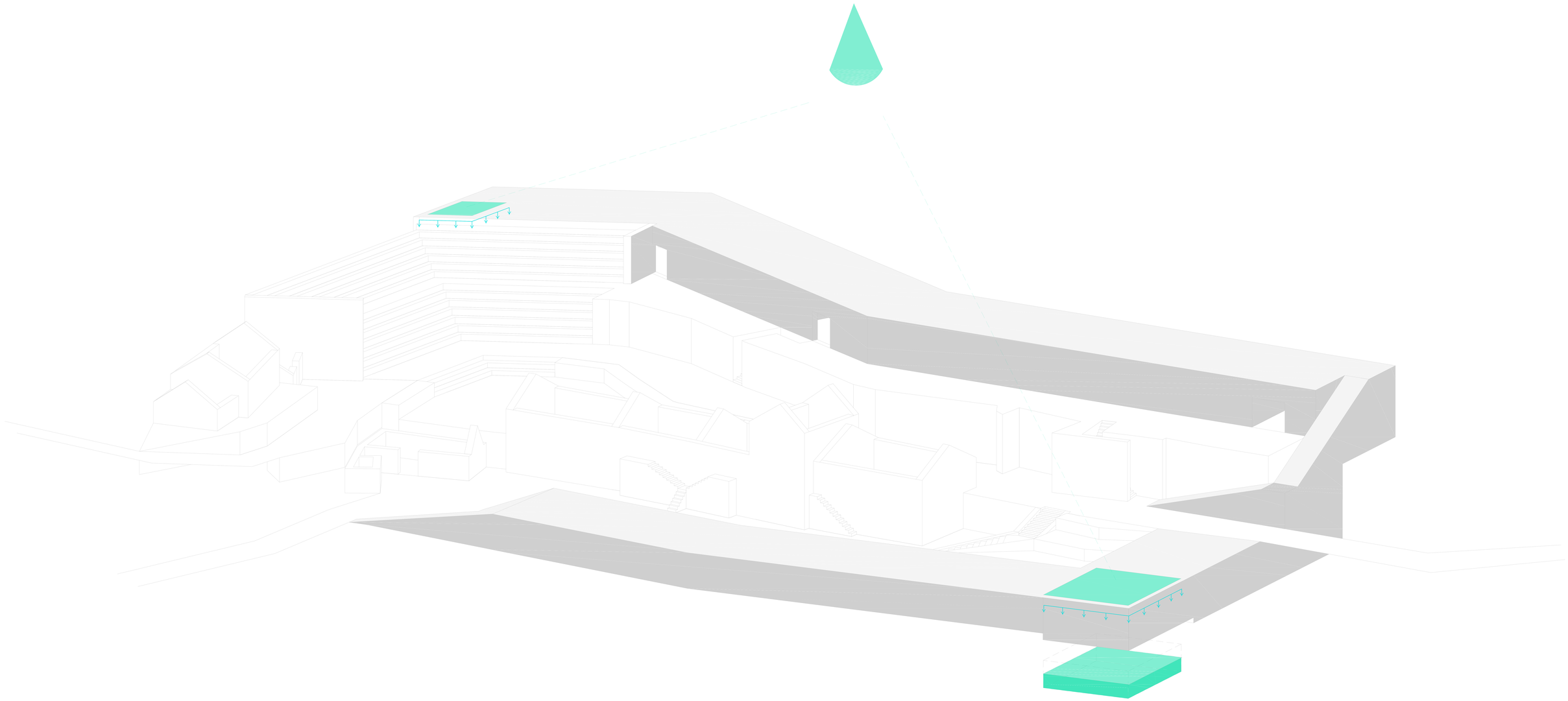

kišnica se sakuplja i preusmjerava preko krova u spremišni tank, odakle se pročišćava i preusmjerava te se može koristiti u kućanstvu ili za navodnjavanje

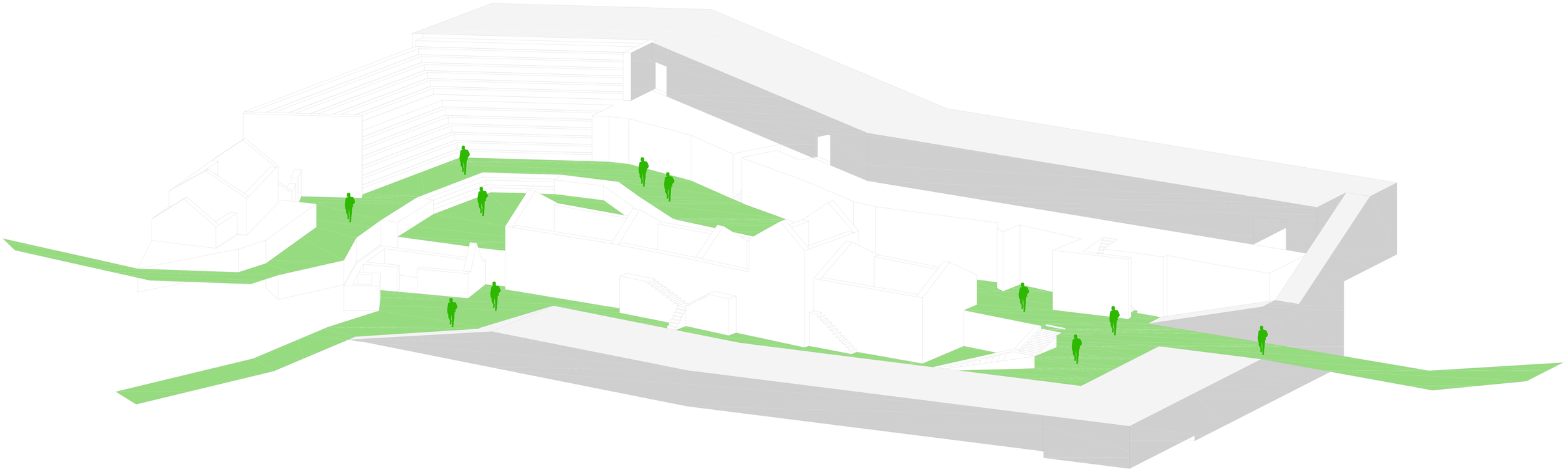

vanjski prostori su okosnica projekta. Oni postaju mjesto susreta i druženja prezentirajući kulturnu važnost pustinje Blaca

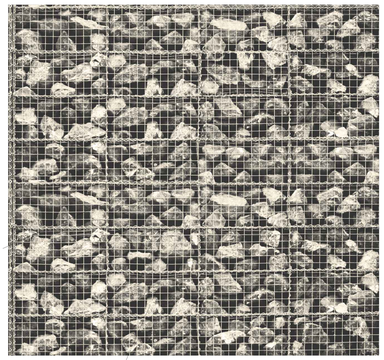

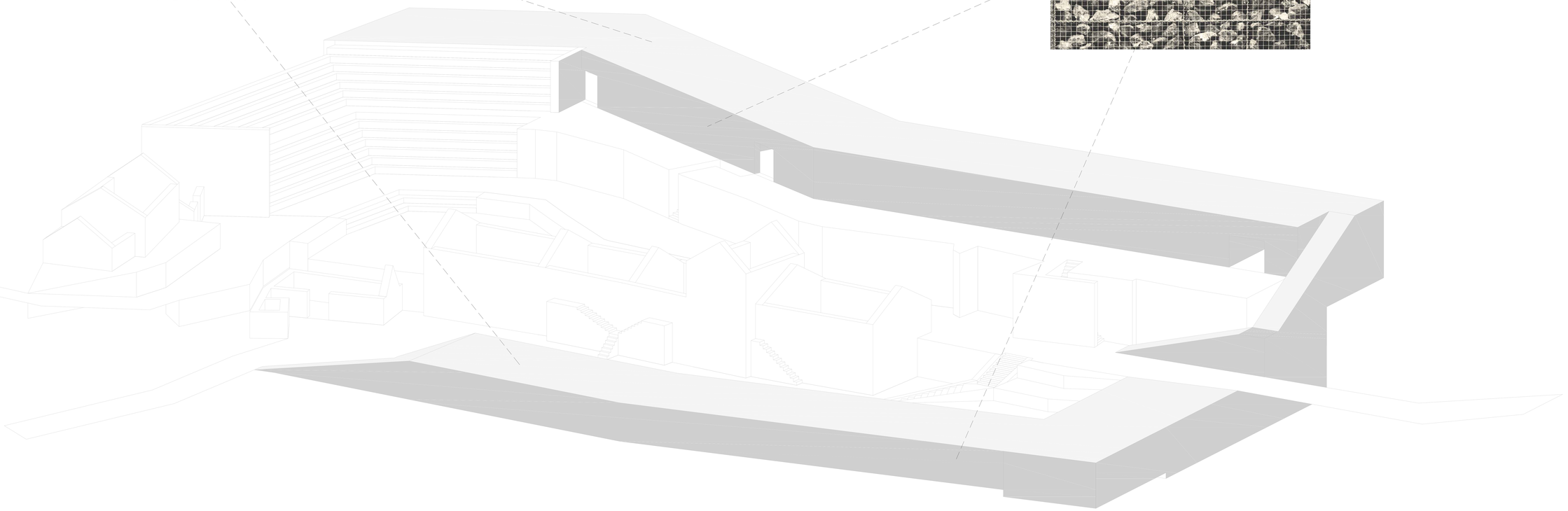

odabir materijala je baziran na lokalnoj dostuponosti i iskorištavanju zatečenih materijala. Za fasadu se iskorištava kamen koji je iskopan znog smještaja nove kuće

studentica : ENA VLADISLAVIĆ

mentor : prof. NENO KEZIĆ dipl. ing. arh.

DIPLOMSKI RAD

MATERIJALI